

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

271

Zarządzanie finansami firm – teoria i praktyka

Tom 2

Redaktorzy naukowi

**Adam Kopiński, Tomasz Słoński,
Bożena Ryszawska**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Redaktorzy Wydawnictwa: Elżbieta Kozuchowska, Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-219-2 (całość)

ISBN 978-83-7695-227-7 t. 2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Aneta Michalak: Wybrane aspekty finansowania inwestycji rozwojowych w branżach kapitałochłonnych	11
Grzegorz Mikołajewicz: Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR), etyka biznesu i wartości korporacyjne	23
Sebastian Moskal: Zastosowanie instrumentu <i>credit default swap</i> do szacowania stopy wolnej od ryzyka na potrzeby wyceny wartości przedsiębiorstwa	34
Krzysztof Możejko: Efektywność analizy portfelowej w zmiennych warunkach inwestycyjnych	47
Rafał Nagaj: Analysis of public finances in Poland and the EU during the financial/economic crisis in 2008-2010	60
Witold Niedzielski: Najem długoterminowy samochodów jako alternatywa dla leasingu. Studium przypadku	71
Jarosław Nowicki: Szacowanie stopy podatku dochodowego w wycenie przedsiębiorstw niebędących spółkami kapitałowymi	83
Józef Osoba, Marcin Czarnacki: Wykorzystanie <i>mezzanine capital</i> w zrównoważonym modelu struktury kapitału przedsiębiorstwa	92
Dorota Ostrowska: Sprawność zarządzania środkami finansowymi uczestników rynku emerytalnego w Polsce	107
Przemysław Panfil: Przyjmowanie przez ministra finansów środków w depozyt lub w zarządzanie. Wnioski <i>de lege lata</i>	118
Marek Pauka, Paweł Prędkiewicz: Zagadka dyskonta w wycenach zamkniętych funduszy inwestycyjnych z perspektywy inwestora	127
Agnieszka Piechocka-Kaluźna: Znaczenie współczynnika wypłacalności jako miernika bezpieczeństwa funkcjonowania banków komercyjnych ...	141
Katarzyna Prędkiewicz: Is it possible to measure a funding gap?	152
Katarzyna Prędkiewicz: Limity inwestycyjne funduszy <i>venture capitals</i> i aniołów biznesu	160
Katarzyna Prędkiewicz, Hanna Sikacz: Analiza płynności statycznej grup kapitałowych na przykładzie przemysłu metalowego	170
Anna Pyka: Zewnętrzne formy finansowania działalności operacyjnej oraz inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach w okresie kryzysu gospodarczego	183
Anna Pyka: Motywy emisji „obligacji węglowych” jako specyficznych obligacji korporacyjnych opartych na świadczeniach niepieniężnych	193
Anna Rosa, Wojciech Rosa: The impact of seasonality on the level of working capital needs	203

Jerzy Różański, Jakub Marszałek: Struktura finansowania firm rodzinnych na przykładzie przedsiębiorstw regionu łódzkiego	215
Jerzy Różański, Dorota Starzyńska: Finansowe i pozafinansowe czynniki rozwoju przedsiębiorstw rodzinnych w regionie łódzkim	226
Józef Rudnicki: Can stock splits generate abnormal stock performance in post-crisis era? Evidence from the New York Stock Exchange.....	237
Włodzimierz Rudny: Model biznesu w procesie tworzenia wartości.....	248
Iwona Sajewska, Artur Stefański: Źródła finansowania wybranych przedsiębiorzeń w zakresie produkcji energii z zasobów odnawialnych w Polsce	259
Alicja Sekuła: Property revenues (PRS) and expenditures of local government units (LGUS) in Poland	270
Paweł Sekuła: Empiryczny test strategii fundamentalnej.....	280
Przemysław Siudak: Wpływ Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na sektor finansów publicznych	290
Tomasz Skica: Efektywność działania jednostek samorządu terytorialnego .	306
Michał Soliwoda: Rzeczowe aktywa trwałe a cykl inkasa należności, obrotu zapasami i regulowania zobowiązań	317
Dorota Starzyńska, Jakub Marszałek: Bariery finansowania firm rodzinnych na przykładzie przedsiębiorstw regionu łódzkiego	327
Wacława Starzyńska, Justyna Wiktorowicz: Czy zamówienia publiczne sprzyjają innowacyjności przedsiębiorstw?	336
Artur Stefański: Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej spółek giełdowych a cena rynkowa akcji.....	346
Igor Styn: Zakres wykorzystania funduszy pomocowych w finansowaniu inwestycji w odnawialne źródła energii w Polsce w stosunku do potrzeb inwestycyjnych	355
Alina Szewc-Rogalska: Wykup akcji własnych przez spółki giełdowe jako forma dystrybucji wartości dla akcjonariuszy	365
Piotr Szkudlarek: Inwestycje operatorów telekomunikacyjnych jako czynnik ograniczania wykluczenia cyfrowego w Polsce.....	374
Aneta Szóstek: Nabywanie nieruchomości w Polsce przez inwestorów zagranicznych.....	383
Piotr Szymański: Propozycja nowego standardu wartości uwzględniającego koszty zewnętrzne	394
Tomasz Śpiewak: Kierunki modyfikacji metody Baumola zarządzania środkami pieniężnymi – model linii kredytowej.....	406
Beata Trzaskuś-Zak: Budowa modelu prognostycznego należności spłacanych terminowo metodą harmoniczną i metoda Kleina.....	418
Dariusz Urban: Państwowe fundusze majątkowe jako inwestor finansowy ..	434
Ewa Widz: Efektywność wyceny rynkowej kontraktów futures na kurs euro na GPW w Warszawie	443

Paweł Wnuczak: Stopa zwrotu z kapitałów własnych (ROE) jako jedna z podstawowych determinant kreacji wartości przedsiębiorstwa	454
Robert Wolański: Zakres wykorzystania preferencji podatkowych w podatku dochodowym przez małe i średnie przedsiębiorstwa.....	467
Justyna Zabawa: Zastosowanie metody AHP w procesie finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii	475
Dariusz Zawadka: Aktywność funduszy <i>venture capital</i> w ramach alternatywnych systemów obrotu	488
Danuta Zawadzka, Ewa Szafraniec-Siluta: Samofinansowanie produkcji rolniczej a poziom aktywności inwestycyjnej towarowych gospodarstw rolnych – analiza porównawcza sytuacji w Polsce na tle Unii Europejskiej.....	498
Grzegorz Zimon: Zarządzanie zapasami w przedsiębiorstwach tworzących zintegrowany system dostaw	509
Aleksandra Zygmunt: Analiza płynności finansowej spółek giełdowych branży przemysłu spożywczego w Polsce.....	519

Summaries

Aneta Michalak: Chosen aspects of financing development investments in capital-consuming industries.....	22
Grzegorz Mikołajewicz: Corporate Social Responsibility (CSR), business ethics and corporate values.....	33
Sebastian Moskal: Application of credit default swap in order to estimate risk free rate in the process of company's valuation	46
Krzysztof Możejko: Effectiveness of portfolio analysis in variable conditions on capital markets	59
Rafał Nagaj: Analiza finansów publicznych w Polsce i Unii Europejskiej w czasie kryzysu finansowego i gospodarczego w latach 2008-2010.....	70
Witold Niedzielski: Long-term rent with fleet management as an alternative for lease of cars. Case study	82
Jarosław Nowicki: Estimating the income tax rate in valuation of other enterprises than limited liability or joint-stock companies	91
Józef Osoba, Marcin Czarnacki: The use of mezzanine capital in an equilibrium model of capital structure of an enterprise.....	106
Dorota Ostrowska: Quality management of the pension market participants' financial means in Poland.....	117
Przemysław Panfil: The rules of free funds transfer to the Minister of Finance in the deposit or management – attempt to assess	126
Marek Pauka, Paweł Prędkiewicz: Mystery of discount in valuations of closed-end funds from the investor's perspective	140

Agnieszka Piechocka-Kaluźna: The role of insolvency ratio in assessing safety and ability for continuance of commercial banks.....	151
Katarzyna Prędkiewicz: Czy można zbadać lukę finansową?	159
Katarzyna Prędkiewicz: Venture capital and business angels investment limits	169
Katarzyna Prędkiewicz, Hanna Sikacz: Analysis of static financial liquidity in capital groups on the example of metal industry	182
Anna Pyka: External forms of working-capital and capital-expenditure financing for small and medium-sized businesses in times of an economic crisis.....	192
Anna Pyka: The motives for issuing “coal bonds” as a specific corporate bonds based on non-financial benefits	202
Anna Rosa, Wojciech Rosa: Wpływ sezonowości na poziom kapitału obrotowego.....	214
Jerzy Różański, Jakub Marszałek: Family business financial structure analysis of the Łódź region companies.....	225
Jerzy Różański, Dorota Starzyńska: Financial and non-financial factors of family enterprise development in the Łódź region.....	236
Józef Rudnicki: Czy podział akcji może być źródłem ponadprzeciętnych stóp zwrotu w czasach po kryzysie 2007-2009? Przykład Nowojorskiej Giełdy Papierów Wartościowych.....	247
Włodzimierz Rudny: Business model in value creation process	258
Iwona Sajewska, Artur Stefański: Main sources of funding for production ventures energy from renewable resources in Poland	269
Alicja Sekuła: Dochody i wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego	279
Paweł Sekuła: Empirical test of fundamental strategy.....	289
Przemysław Siudak: The influence of “Invest-Park” – Wałbrzych Special Economic Zone on public finance sector	305
Tomasz Skica: Effectiveness of activities of local government units	316
Michał Soliwoda: Tangible fixed assets vs. receivables, turnover and payables conversion cycles	326
Dorota Starzyńska, Jakub Marszałek: Family business financing barriers analysis of the Łódź region companies.....	335
Wacława Starzyńska, Justyna Wiktorowicz: Can public procurement stimulate innovativeness of enterprises?	345
Artur Stefański: Operating cash flow of firms listed on stock exchange and the price of stocks	354
Igor Styn: The scope of aid funds use in financing investments in renewable energy in Poland in comparison to investment needs	364
Alina Szewc-Rogalska: Share repurchase by publicly listed companies as a form of value distribution for shareholders	373

Piotr Szkudlarek: Telecommunication operators' investments as a factor limiting the digital exclusion in Poland	382
Aneta Szóstek: Acquiring properties in Poland by foreign investors	393
Piotr Szymański: The idea of a new standard of value which takes into account the external costs.....	405
Tomasz Śpiewak: Directions of modifications of the Baumol cash management model – line of credit model.....	417
Beata Trzaskus-Żak: Construction of the prognostic model of paid-in-term receivables using the harmonic method and the Klein method.....	433
Dariusz Urban: Sovereign Wealth Funds as a financial investor	442
Ewa Widz: Efficiency of market valuation of euro futures on the Warsaw Stock Exchange.....	453
Paweł Wnuczak: Return on equity (ROE) as one of fundamental determinants of company's value creation	466
Robert Wolański: The scope of the use of tax expenditures in income tax for small and medium enterprises.....	474
Justyna Zabawa: The application of the AHP method in the process of financing renewable energy sources projects.....	487
Dariusz Zawadka: Venture Capital activity in alternative investment markets	497
Danuta Zawadzka, Ewa Szafraniec-Siluta: Self-financing of agricultural production vs. the level of commercial farms' investment activity – comparative analysis of the situation in Poland on the basis of the European Union	508
Grzegorz Zimon: Inventory management in enterprises creating an integrated supply system.....	518
Aleksandra Zygmunt: Financial liquidity analysis of quoted enterprises belonging to food industry in Poland	531

Witold Niedzielski

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

NAJEM DŁUGOTERMINOWY SAMOCHODÓW JAKO ALTERNATYWA DLA LEASINGU. STUDIUM PRZYPADKU

Streszczenie: Niniejsze opracowanie ma na celu porównanie najmu długoterminowego i leasingu jako źródeł finansowania samochodów w przedsiębiorstwie. Przedstawiono w nim różnice między umową leasingu a umową najmu, wskazano także na kwestie związane z opodatkowaniem obu rodzajów transakcji. Wykazano, że najem długoterminowy z zarządzaniem (*car fleet management* – CFM) jest tańszą formą finansowania inwestycji niż tradycyjny leasing. W końcowej części omówiono przyczyny niskiego jeszcze stosunkowo zainteresowania tą formą finansowania i bariery jego wykorzystania w Polsce.

Słowa kluczowe: najem długoterminowy, leasing, finansowanie, *car fleet management*.

1. Wstęp

Jedną z decyzji, przed którymi stoi obecnie wiele przedsiębiorstw w Polsce prowadzących działalność na terenie całego kraju, a także poza jego granicami, jest znalezienie sposobu sfinansowania flot samochodów zapewniających pracownikom mobilność, czyli szybkie dotarcie do kontrahentów. Do wyboru są różne możliwości, w zależności od tego, czy przedsiębiorstwo chce samo zajmować się zarządzaniem samochodami, czy woli skorzystać w tym zakresie z usług innych firm (*outsourcing*). W pierwszym wypadku można sfinansować zakup samochodów z własnych środków, z kredytu lub leasingu. W drugim można skorzystać z tzw. leasingu „full service” samochodów, czyli połączenia samego leasingu z ratą serwisową, albo z coraz popularniejszego w Polsce najmu długoterminowego. O popularności tego ostatniego świadczy choćby jego 7-procentowy wzrost w roku 2011 w stosunku do roku poprzedniego. Według badań Instytutu Keralla rynek wynajmowanych samochodów w Polsce wynosi ok. 160 tys. samochodów, z czego największe firmy, takie jak Masterlease, LeasePlan FM, Arval Service Lease Polska i ING Car Lease, kontrolują przeszło 42% polskiego rynku¹.

¹ [http://keralla.pl/files/Raport%20CFM%20polowa%202011%20KR\(1\).pdf](http://keralla.pl/files/Raport%20CFM%20polowa%202011%20KR(1).pdf).

Pomimo rosnącego zainteresowania najmem długoterminowym ciągle mało miejsca poświęca się temu sposobowi finansowania w literaturze przedmiotu. W ramach pojawiających się opracowań, szczególnie w prasie branżowej czy też na stronach internetowych², zwraca się uwagę zwłaszcza na aspekty prawne i finansowe najmu, natomiast w skromnym zakresie podejmuje się wątek opłacalności najmu długoterminowego dla przedsiębiorstw.

Celem opracowania jest rozpoznanie sytuacji w zakresie opłacalności zakupu pełnej usługi najmu długoterminowego (z zarządzaniem) samochodów jako alternatywy dla tradycyjnego leasingu samochodów. Ponadto podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie, co determinuje rozwój usług najmu długoterminowego samochodów, zwłaszcza w wypadku małych i średnich przedsiębiorstw.

2. Umowy najmu i leasingu – porównanie na gruncie kodeksu cywilnego i prawa podatkowego oraz zakresu usług

Zanim dokonane zostaną obliczenia, należy wskazać na podobieństwa i różnice między umową najmu a umową leasingu na gruncie kodeksu cywilnego i prawa podatkowego, co przedstawiają tabele 1 i 2.

Podsumowując tabele 1 i 2, warto podkreślić, że obok różnic pomiędzy najmem a leasingiem na gruncie prawa cywilnego i podatkowego istnieją także różnice wynikające z samej usługi najmu długoterminowego samochodów. Można do nich zaliczyć finansowanie bez żadnego udziału własnego środków najemcy, liniowy charakter wydatków, redukcję czasu poświęconego na zarządzanie po stronie najemcy, zmniejszenie liczby dokumentów księgowych, przygotowanie pojazdu zgodnie ze specyfikacją klienta, rejestrację, pełne ubezpieczenie, pełne zarządzanie flotą samochodową (*car fleet management* – CFM), z takimi usługami, jak koordynacja i finansowanie przeglądów okresowych, serwisów i napraw, bieżąca wymiana ogumienia zgodnie z zaleceniami producenta oraz sezonowanie opon, samochód zastępczy, likwidacja szkód komunikacyjnych, doradztwo techniczne, raportowanie, konsultant 24 h, czy na życzenie klienta usługa oparta na satelitarnej technologii GPS, a także odbiór samochodów po okresie eksploatacji i możliwość zamiany na nowe³.

² Por. np.: http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/110363,jakie_korzysci_daje_firmie_wynajem_dlugoterminowy.html; http://www.wynajemdlugoterminowyaut.pl/aspekty_prawne.html; <http://moja-firma.infor.pl/informacje/195,1091,Czym-jest-dlugoterminowy-wynajem-samochodow.html>.

³ Por. np. www.promobilfleet.pl, www.arval.pl.

Tabela 1. Umowa najmu i leasingu na gruncie kodeksu cywilnego

Kryterium \ Umowa	Najem	Leasing
Sposób korzystania	używanie	używanie oraz używanie i pobieranie pożytków
Forma zawarcia	powinna być na piśmie	powinna być na piśmie pod rygorem nieważności
Strona A	wynajmujący	finansujący (leasingodawca)
Strona B	najemca	korzystający (leasingobiorca)
Obowiązki strony A	1) wydanie rzeczy, 2) utrzymanie w stanie przydatnym do użytku, 3) odpowiedzialność za wady rzeczy	1) nabycie rzeczy od oznaczonego zbywcy, 2) wydanie rzeczy, 3) wydanie kopii dokumentacji
Obowiązki strony B	1) płacenie umówionego czynszu, w gotówce lub innych świadczeniach, 2) używanie rzeczy zgodnie z przeznaczeniem	1) utrzymywanie rzeczy w należytym stanie, 2) terminowe płacenie rat, 3) zawiadomienie finansującego o utracie rzeczy
Prawa strony A	1) ustawowe prawo zastawu na rzeczach ruchomych najemcy, 2) wypowiedzenie najmu bez zachowania terminów, gdy: – rzecz używana jest niezgodnie z przeznaczeniem, – jest zwłoka z zapłatą za co najmniej dwa okresy	1) do nadzoru, 2) do wynagrodzenia, 3) wypowiedzenie leasingu, gdy: – pomimo pisemnego upomnienia rzecz używana jest niezgodnie z przeznaczeniem lub są w niej dokonywane zmiany bez zgody finansującego, – jest zwłoka z zapłatą za co najmniej jeden okres i brak reakcji na wezwanie do zapłaty zastrzegające wypowiedzenie umowy
Prawa strony B	1) możliwość obniżenia czynszu, gdy przydatność rzeczy wskutek wad jest ograniczona, 2) możliwość wypowiedzenia umowy, gdy wskutek wad rzecz nie nadaje się do użytku, 3) możliwość podnajmu lub oddania do bezpłatnego używania	1) uprawnienia z tytułu rękojmi i gwarancji wobec zbywcy, 2) możliwość żądania odstąpienia od umowy ze zbywcą, 3) przeniesienie własności rzeczy po wykonaniu umowy (wykup)
Czas trwania umowy	oznaczony lub nieoznaczony	oznaczony
Wynagrodzenie	z góry za cały okres, a gdy powyżej 1 miesiąca lub na czas nieoznaczony, to do 10 każdego miesiąca	równe łącznie co najmniej cenie nabycia lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy
Wygaśnięcie	1) wykonanie umowy, 2) nieterminowe regulowanie zobowiązań 3) zwrot rzeczy w stanie nie pogorszonym, tj. wykluczającym normalne zużycie	1) wykonanie umowy, 2) utrata przedmiotu leasingu, 3) nieterminowe regulowanie zobowiązań, 4) zwrot rzeczy w stanie nie pogorszonym lub uregulowanie wszystkich należnych, a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał z tytułu wcześniejszej spłaty lub ubezpieczenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie kodeksu cywilnego.

Tabela 2. Umowa najmu i leasingu na gruncie prawa podatkowego

Kryterium \ Umowa	Najem	Leasing
Strona A	wynajmujący	finansujący (leasingodawca)
Strona B	najemca	korzystający (leasingobiorca)
Podatek dochodowy strona A	przychodem jest czynsz najmu	<ul style="list-style-type: none"> – w leasingu operacyjnym przychodem jest opłata leasingowa, a kosztem uzyskania przychodu amortyzacja środka trwałego, – w leasingu finansowym przychodem nie jest ta część raty leasingowej, stanowiąca spłatę wartości początkowej środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych
Podatek dochodowy strona B	kosztem uzyskania przychodu jest czynsz najmu, a w wypadku samochodu osobowego także ta część podatku VAT niepodlegająca odliczeniu ^a	<ul style="list-style-type: none"> – w leasingu operacyjnym kosztem uzyskania przychodu jest opłata leasingowa oraz w wypadku samochodu osobowego ta część podatku VAT, która nie podlega odliczeniu, – w leasingu finansowym kosztem nie jest ta część raty leasingowej, stanowiąca spłatę wartości początkowej środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych, kosztem jest także amortyzacja^b, – w każdym wypadku kosztem uzyskania przychodu są wszelkie koszty związane z użytkowaniem pojazdów bez konieczności prowadzenia ewidencji przebiegu pojazdu, – w wypadku samochodu osobowego ta część podatku VAT, która nie podlega odliczeniu
Podatek od towarów i usług	płatny przez najemcę w wysokości ustawowej przy każdym czynszu najmu	<ul style="list-style-type: none"> – w leasingu operacyjnym płatny przez korzystającego w wysokości ustawowej przy każdym czynszu najmu, – w leasingu finansowym płatny z góry przez korzystającego w wysokości ustawowej od wartości środka trwałego i od sumy czynszu odsetkowego
Wykup dla strony B	jeśli jest, to wg ceny rynkowej	wg wartości hipotetycznej netto środka trwałego ^c

^a Wprawdzie art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy z 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (updop), DzU 1992, nr 21, poz. 86 (tekst ujednolicony), mówi, że należy prowadzić ewidencję przebiegu pojazdu i kosztem uzyskania przychodu może być tylko ta część czynszu najmu i kosztów ponoszonych w związku z użytkowaniem samochodu, która wynika z pomnożenia stawki kilometrówki i faktycznego przebiegu pojazdu. Jest to jednak powszechnie krytykowane i pojawił się wyrok WSA w Warszawie, uznający, że: „Czynsz za najem samochodu nie jest opłatą za użytkowanie samochodu. Firma może go więc zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów”. „Dziennik Gazeta Prawna”. Sygn. akt III SA/Wa 1502/09; ^b Zgodnie z updop, jeżeli umowa leasingu zawarta zostanie na okres co najmniej 60 miesięcy, środek trwały należy do grupy 3–6 Klasyfikacji środków trwałych, a strony umowy postanowią, że odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający, to stawkę amortyzacyjną można dostosować do okresu trwania umowy (czyli rocznie 20%). Por. art. 16ł ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych; ^c Zgodnie z art. 16g updop rozumie się ją w odniesieniu do środków trwałych jako pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne obliczone według zasad amortyzacji degresywnej z uwzględnieniem współczynnika 3.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o podatku od towarów i usług.

3. Analiza przypadku – założenia

W celu porównania opłacalności usługi najmu z leasingiem przyjęto następujące założenia dla usługi najmu i leasingu:

- 1) analiza dokonywana jest w cenach stałych,
- 2) czas projekcji wynosi 37 miesięcy,
- 3) finansowanie odbywa się w obu wariantach bez udziału własnego, co w praktyce towarzystw leasingowych zdarza się rzadko,
- 4) brak opłat manipulacyjnych dla obu wariantów, co w wypadku umów leasingu nie jest regułą – zazwyczaj prowizja występuje,
- 5) koszty paliwa i bieżącej eksploatacji (płyny, oleje) w kalkulacji pominięto, ponieważ ponoszone są przez użytkownika niezależnie od formy finansowania,
- 6) roczna stopa dyskonta wynosi 4% w skali roku,
- 7) w kalkulacjach przyjęto stopę podatku dochodowego wg stawki obowiązującej na moment sporządzenia kalkulacji, tj. 19%,
- 8) flota samochodów składa się z 30 aut o wartości 33 000 zł netto jeden,
- 9) czynsz najmu został skalkulowany przy założeniu przebiegu 50 tys. km rocznie; tyle też przyjęto dla przebiegu auta w leasingu,
- 10) kwota czynszu leasingowego wynika z oferty towarzystwa leasingowego⁴,
- 11) podatek VAT odliczany jest wg obowiązujących przepisów, tj. 60%, nie więcej niż 6000 zł,
- 12) składkę ubezpieczenia skalkulowano wg obecnie obowiązujących,
- 13) przeglądy skalkulowano na poziomie dla auta o wartości określonej w punkcie 8, mających miejsce co 30 000 km,
- 14) założono zakup 2 kpl. opon zimowych i 1 kpl. opon letnich w ciągu trzech lat, a także ich wymianę i sezonowanie dwa razy w roku,
- 15) koszty rejestracji przyjęto na średnim w towarzystwach leasingowych poziomie – 300 zł netto,
- 16) zapewnienie mobilności – ustalono na poziomie 120 zł miesięcznie, co oznacza 36 dni w ciągu 36 miesięcy, kiedy auto jest unieruchomione (szkoda, naprawa pogwarancyjna, inne),
- 17) koszty osobowe założono w wysokości jednego etatu pracownika (koszty osobowe z narzutami i innymi w wysokości 5000 zł) na 30 samochodów,
- 18) wykup samochodu po okresie najmu skalkulowano na poziomie 50% wartości początkowej, natomiast w leasingu założono wykup na poziomie 35%,
- 19) kwota finansowania z wariantu leasingowego (czynszu netto) jest częścią składową czynszu netto w najmie.

⁴ W rozważaniach pominięte zostały całkowicie kwestie rozliczania leasingu operacyjnego (jak leasingu finansowego) w księgach rachunkowych w sytuacji, kiedy przedsiębiorstwo zgodnie z art. 64 ustawy o rachunkowości obowiązane jest do poddania się badaniu przez biegłego rewidenta.

Porównanie obu wariantów dokonane zostanie poprzez zestawienie wydatków, jakie powstają przy poszczególnych wariantach finansowania, a następnie poprzez zdyskontowanie wartości przyszłych wydatków.

4. Analiza porównawcza opłacalności usługi najmu długoterminowego i leasingu

Na podstawie przedstawionych założeń skonstruowano harmonogramy wydatków i kosztów dotyczących poszczególnych źródeł finansowania floty samochodów, które prezentowane są odpowiednio w tabeli 3 i 4.

Tabela 3. Kalkulacja kosztów i wydatków dla najmu długoterminowego

Lp.	Data	Czynsz netto	VAT	VAT odliczalny (60%*3)	Czynsz będący kosztem uzyskania przychodu (2+3-4)	Tarcza podatkowa (5*19%)	Wydatki z uwzględnieniem tarczy podatkowej (5-6)	Zdyskontowane wydatki z uwzględnieniem ko-rzyści podatkowych
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	2011-01-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 146,06
2	2011-02-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 142,25
3	2011-03-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 138,45
4	2011-04-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 134,67
5	2011-05-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 130,90
6	2011-06-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 127,14
7	2011-07-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 123,40
8	2011-08-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 119,67
9	2011-09-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 115,95
10	2011-10-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 112,24
11	2011-11-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 108,55
12	2011-12-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 104,86
13	2012-01-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 101,19
14	2012-02-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 097,53
15	2012-03-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 093,89
16	2012-04-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 090,25
17	2012-05-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 086,63
18	2012-06-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 083,02
19	2012-07-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 079,42
20	2012-08-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 075,84
21	2012-09-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 072,26
22	2012-10-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 068,70

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23	2012-11-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 065,15
24	2012-12-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 061,61
25	2013-01-15	1 300,00	299,00	179,40	1 419,60	269,72	1 149,88	1 058,08
26	2013-02-15	1 300,00	299,00	69,00	1 530,00	290,70	1 239,30	1 136,58
27	2013-03-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 183,89
28	2013-04-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 179,96
29	2013-05-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 176,04
30	2013-06-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 172,13
31	2013-07-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 168,24
32	2013-08-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 164,36
33	2013-09-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 160,49
34	2013-10-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 156,63
35	2013-11-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 152,79
36	2013-12-15	1 300,00	299,00	-	1 530,00	303,81	1 295,19	1 148,96
37	WYKUP	16 500,00	3 795,00	-	20 295,00	-	20 295,00	17 943,83
	RAZEM Z WYKUPEM	63 300,00	14 559,00	4 554,00	73 305,00	10 071,90	63 233,10	58 281,61
	RAZEM BEZ WYKUPU	46 800,00	10 764,00	4 554,00	53 010,00	10 071,90	42 938,10	40 337,78

Tabela 4. Kalkulacja kosztów i wydatków dla leasingu operacyjnego

Lp.	Data	Czynsz netto	VAT	VAT odliczalny (60%*3)	Czynsz będący kosztem uzyskania przychodu (2+3-4)	Ubezpieczenie	Przeeglądy
1	2	3	4	5	6	7	8
1	2011-01-15	742,00	170,66	102,40	810,26	2 085,00	-
2	2011-02-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
3	2011-03-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
4	2011-04-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
5	2011-05-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
6	2011-06-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
7	2011-07-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	500,00
8	2011-08-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
9	2011-09-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
10	2011-10-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
11	2011-11-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
12	2011-12-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
13	2012-01-15	742,00	170,66	102,40	810,26	1 990,13	-
14	2012-02-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	750,00
15	2012-03-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
16	2012-04-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
17	2012-05-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
18	2012-06-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
19	2012-07-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
20	2012-08-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
21	2012-09-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	2 700,00
22	2012-10-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
23	2012-11-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
24	2012-12-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
25	2013-01-15	742,00	170,66	102,40	810,26	1 878,75	-
26	2013-02-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
27	2013-03-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
28	2013-04-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	1 800,00
29	2013-05-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
30	2013-06-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
31	2013-07-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
32	2013-08-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	3 000,00
33	2013-09-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
34	2013-10-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
35	2013-11-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-
36	2013-12-15	742,00	170,66	102,40	810,26	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8
37	WYKUP	11 550,00	2 656,50	867,74	13 338,76	1 342,50	2 000,00
	RAZEM Z WYKUPEM	38 262,00	8 800,26	4 554,00	42 508,26	7 296,38	10 750,00
	RAZEM BEZ WYKUPU	26 712,00	6 143,76	3 686,26	29 169,50	5 953,88	8 750,00

Tabela 5. Kalkulacja kosztów i wydatków dla leasingu operacyjnego cd.

Lp.	Opony zimowe /letnie i ich sezonowanie	Koszty rejestracyjne	Zapewnienie mobilności (auto zastępcze)	Koszty osobowe zarządzania na 1 auto	Łącznie koszty uzyskania przychodu (6+7+8+9+10+11+12)	Tarcza podatkowa (13*19%)	Wydatki z uwzględnieniem tarczy podatkowej (13-14)	Zdyskontowane wydatki z uwzględnieniem korzyści podatkowych
1	9	10	11	12	13	14	15	16
1	850,00	300,00	120,00	166,67	4 331,93	823,07	3 508,86	3 497,21
2	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	882,62
3	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	879,69
4	130,00	-	120,00	166,67	1 226,93	233,12	993,81	980,67
5	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	873,85
6	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	870,95
7	-	-	120,00	166,67	1 596,93	303,42	1 293,51	1 263,73
8	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	865,17
9	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	862,30
10	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	859,43
11	130,00	-	120,00	166,67	1 226,93	233,12	993,81	958,09
12	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	853,73
13	-	-	120,00	166,67	3 087,06	586,54	2 500,52	2 394,65
14	-	-	120,00	166,67	1 846,93	350,92	1 496,01	1 427,91
15	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	845,25
16	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	842,44
17	130,00	-	120,00	166,67	1 226,93	233,12	993,81	939,15
18	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	836,85
19	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	834,07
20	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	831,30
21	-	-	120,00	166,67	3 796,93	721,42	3 075,51	2 867,92
22	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	825,79
23	980,00	-	120,00	166,67	2 076,93	394,62	1 682,31	1 558,36
24	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	820,31
25	-	-	120,00	166,67	2 975,68	565,38	2 410,30	2 217,89
26	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	814,87

Tabela 5. (cd.)

1	9	10	11	12	13	14	15	16
27	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	812,16
28	-	-	120,00	166,67	2 896,93	550,42	2 346,51	2 137,75
29	130,00	-	120,00	166,67	1 226,93	233,12	993,81	902,39
30	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	804,09
31	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	801,42
32	850,00	-	120,00	166,67	4 946,93	939,92	4 007,01	3 602,24
33	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	796,11
34	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	793,46
35	130,00	-	120,00	166,67	1 226,93	233,12	993,81	884,55
36	-	-	120,00	166,67	1 096,93	208,42	888,51	788,20
37	-	-	120,00	166,67	16 967,92	-	16 967,92	15 002,19
	3 330,00	300,00	4 440,00	6 166,67	74 791,30	10 986,44	63 804,86	59 028,79
	3 330,00	300,00	4 320,00	6 000,00	57 823,38	10 986,44	46 836,94	44 026,59

Analiza tabel 3 i 4 wykazuje, że zastosowanie najmu długoterminowego jako sposobu finansowania floty samochodów jest korzystniejsze niż czysty leasing. Korzyść ta w wypadku wydatków zdyskontowanych wynosi dla jednego samochodu 747,18 zł, co dla floty 30 aut daje korzyść łączną w wysokości 22 415,35 zł. Można więc stwierdzić, że jedno z aut jest eksploatowane w najmie tylko za 1/3 jego podstawowej ceny. W wypadku nieskorzystania z opcji wykupu zarówno w leasingu, jak i najmie różnice te są jeszcze większe (3668,81 zł na 1 aucie i odpowiednio na 30 autach 110 664,44 zł). Nieskorzystanie z opcji wykupu w wypadku leasingu byłoby nieracjonalne, gdyż po wykupie można by sprzedać auto za ok. 50% jego wartości, czyli odzyskać jeszcze ok. 4000 zł po uwzględnieniu podatku dochodowego, ale mimo to nie byłoby to opłacalne w porównaniu z najmem długoterminowym.

5. Bariery rozwoju najmu długoterminowego samochodów

Pomimo wskazanych oczywistych korzyści płynących z najmu długoterminowego samochodów, a także rosnącego zainteresowania tą formą finansowania wciąż istnieją bariery jego rozwoju. Przyczyn tego można upatrywać w takich czynnikach, jak:

- 1) brak dobrej znajomości tej usługi przez przedsiębiorców (zresztą podobnie, jak to było jeszcze kilka lat temu z leasingiem),
- 2) problem społeczny w przedsiębiorstwie (kwestia redukowania zbędnych etatów osób administrujących flotą),
- 3) chęć kontrolowania wszystkiego w przedsiębiorstwie i przekonanie, że w ramach przedsiębiorstwa zarządzanie flotą samochodową będzie wykonane lepiej,
- 4) miraż taniego, bo często za 1%, wykupu auta po okresie trwania umowy leasingu (w rzeczywistości 1% wykupu skutkuje wyższymi ratami leasingowymi w czasie trwania umowy, zatem *de facto* i tak spłacamy tyle samo),

5) patrzeć na koszt z krótkiej perspektywy (duża rata w miesiącu), a nie z perspektywy całej transakcji,

6) niezrozumienie u przedsiębiorców różnicy między efektywnością działania a bezmyślnym redukowaniem kosztów (brak serwisowania aut po okresie gwarancji lub serwisowanie poza stacjami autoryzowanymi),

7) chęć posiadania przez przedsiębiorstwo swojego majątku, a przynajmniej tak jak jest to w leasingu, możliwość zakupu samochodu za minimalną kwotę po okresie trwania umowy.

Obok wcześniej wymienionych i skalkulowanych niewątpliwych zalet najmu długoterminowego jest odpowiedzialność wynajmującego za przydatność rzeczy do używania, czego nie ma w konstrukcji umowy leasingu. Oznacza to, że wynajmujący musi zapewnić samochód zastępczy na czas np. naprawy czy szkody albo nie ma prawa do pobierania za ten okres czynszu. Jest to korzystne dla najemcy, gdyż płaci tylko za usługę faktycznie wykonaną albo ma zapewnioną ciągłość korzystania – w tym wypadku z samochodu. Mankamentem najmu w Polsce i tym samym barierą jego rozwoju jest kwestia ubezpieczeń. Otóż od ok. półtora roku towarzystwa ubezpieczeniowe systematycznie dokonują zwwyżek ubezpieczeń dla klientów CFM, uzasadniając to dużą szkodowością. Dla wynajmującego, któremu umowa najmu od strony ekonomicznej kończy się w momencie sprzedaży samochodu ponajmowego, istotna jest jego wartość rezydualna. Często wskutek walki cenowej jest ona ustalana na wysokim poziomie, zbliżonym do wartości rynkowej samochodu po okresie najmu. Żeby nie zanotować straty na sprzedaży takiego auta, w ostatnim okresie doprowadza się je do niemal idealnego stanu, zgłaszając szkody na wszelkie możliwe uszkodzenia. Zakłady ubezpieczeń przestały akceptować to zjawisko, nie chcąc stawać się finansującym takie naprawy, i dokonują zwwyżek ubezpieczeń, jednocześnie premiując tych, którzy podejmują działania zmierzające do minimalizowania kosztów odszkodowań.

6. Uwagi końcowe

Porównanie najmu długoterminowego z leasingiem jako sposobów finansowania samochodów w przedsiębiorstwie wykazało, że występują różnice między umową leasingu a umową najmu. Istotne okazują się kwestie związane z opodatkowaniem obu rodzajów transakcji. Najem długoterminowy z zarządzaniem (*car fleet management* – CFM) jest tańszą formą finansowania inwestycji w porównaniu z tradycyjnym leasingiem. Przyczyn niskiego jeszcze zainteresowania tą formą finansowania samochodów należy upatrywać w barierach jego wykorzystania w Polsce, które przede wszystkim leżą w sferze mentalnościowej zarządzających przedsiębiorstwami, a także wynikają z niskiej świadomości korzyści, jakie płyną z wykorzystania najmu długoterminowego jako źródła finansowania.

Literatura

Raport Instytutu Keralla ([http://keralla.pl/files/Raport%20CFM%20polowa%202011%20KR\(1\).pdf](http://keralla.pl/files/Raport%20CFM%20polowa%202011%20KR(1).pdf)).
www.arval.pl.

www.biznes.gazetaprawna.pl.

www.mojafirma.infor.pl.

www.promobilfleet.pl.

www.wynajemdlugoterminowyaut.pl.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, DzU 1964, nr 16, poz. 93.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych, DzU 1992, nr 21, poz. 86.

Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, DzU 1994, nr 121, poz. 591.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, DzU 2004, nr 54, poz. 535.

LONG-TERM RENT WITH FLEET MANAGEMENT AS AN ALTERNATIVE FOR LEASE OF CARS. CASE STUDY

Summary: The article compares the long-term rent with lease as sources of car financing in an enterprise. The differences between rent and lease contracts with consideration of the tax aspects are presented in the article. It has been proven that long-term rent with car fleet management is a cheaper way of financing than traditional lease. Finally, the reasons of small interest in long-term rent of cars with fleet management and barriers of use of this form of financing in Poland are discussed.

Keywords: long-term lease, leasing, financing, car fleet management.